

S smučmi v ledeniškem svetu

✉ Aljaž Anderle, Tadej Debevec
Skice: Jernej Lukša

Na ledeniku FOTO: TADEJ DEBEVEC

Turno smučanje je ena najprijetnejših oblik gorniškega udejstvovanja. Čeprav nam domače gore ponujajo kakovostne smučarske terene, nas pot kaj kmalu zanese tudi v višje gore, kjer je sezona daljša in so ture kompleksnejše. Tam se poleg nevarnosti, ki so posledica smučanja in stabilnosti snežene odeje, srečamo tudi z ledeniki in ledeniški razpokami. Res je, da so ledeniki v smučarski sezoni po navadi prekriti s snegom in je razpok manj ter da smučji nudijo pri hoji večjo podporno površino, a je na ledeniku vedno treba poskrbeti za varnostne ukrepe, ki omogočajo pomoč ob zdrs v razpoko.

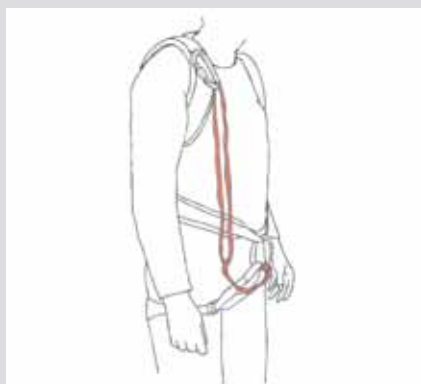
HOJA V NAVEZI ALI NE?

Osnovno ledeniško tehniko smo predstavili v preteklem prispevku (PV 4/11), tokrat pa se bomo posvetili posebnostim gibanja v ledeniškem svetu na smučeh. Te nam ob obilici snega gibanje sploh omogočajo, saj je hoja brez njih lahko prenaporna. Ne glede na to, ali jih uporabljamo za smučanje ali samo kot pripomoček za dostop pod

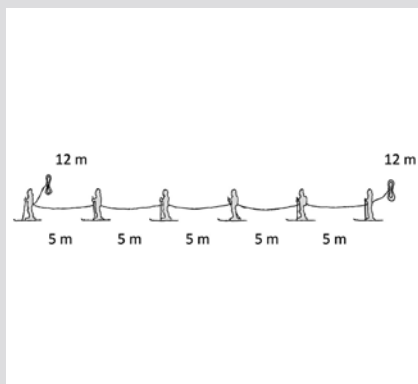
steno, moramo upoštevati posebnosti ledeniškega sveta, predvsem morebitne razpoke. Na ledenik se zato nikoli ne odpravimo brez osnovne opreme, ki jo sestavljajo: vsaj sedežni del plezalnega pasu, najlonski trak, dve vponki ter vrvica in ledni vijak. Kadar se ob res ugodnih razmerah odločimo za gibanje po ledeniku brez navezave na vrh, je najmanj, kar moramo imeti, t. i. reše-

valna popkovina (**slika 1**). Popkovino izdelamo iz najlonske zanke dolžine 120 centimetrov. Namestimo jo v pas in jo nato ves čas nosimo pripeto z vponko na zgornjem delu nahrbtnika – najbolje na vrhu naramnic ali na ročaju med naramnicami. Popkovina je predvsem pripomoček za bistveno lažjo pomoč pri morebitnem padcu v "plitvejše" razpoke. Reševalci tako lažje dosežejo padlega in ga pripnejo na neko fiksno točko, ki omogoča nadaljnje reševanje, saj je manevrska zanka plezalnega pasu ob padcu veliko težje ali pa sploh ne dosegljiva. Takšna popkovina je tudi obvezen pripomoček vseh samohodcev na ledeniku, saj pogosto samo ta omogoči pomoč ob nezgodi.

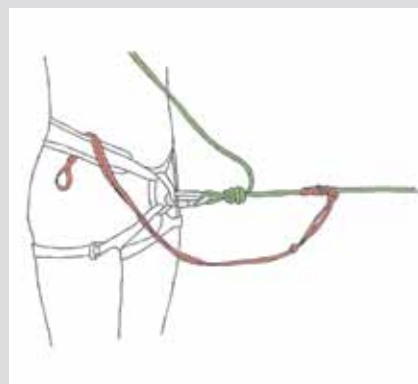
Po ustrezno zalitem in utrjenem ledeniku se torej lahko gibljemo na smučeh nenavezani, če pa temu ni tako in v slabših vremenskih pogojih pa je

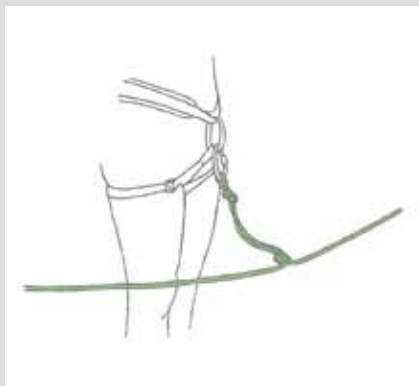
Slika 1: "Reševalna" popkovina

Slika 2: Primer ledeniške navezave smučarjev

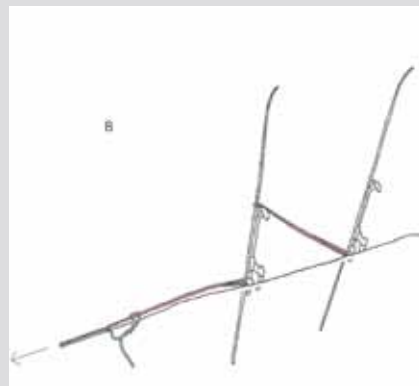
Slika 3: Navezava s francoskim vozlom

Slika 4: Odcep

Slika 5A: Osnovno sidrišče iz smuči (prva smučka)

Slika 5B: Osnovno sidrišče iz smuči (obe smučki)

napredovanje bistveno bolj varno, če se navežemo.

LEDNIŠKA NAVEZA SMUČARJEV

Na enostavnem terenu in v enotni smučini je lahko v navezi tudi več smučarjev (do šest), pri čemer je seveda treba upoštevati dolžino vrvi. Če je verjetnost padca v razpoko manjša, se lahko navežemo na razdalji približno petih metrov, tako da 50-metrski vrv že zadostuje za navezo šestih smučarjev (slika 2). Pomembno je, da imata prvi in zadnji v navezi pri sebi dovolj vrvi, da z njo dosežeta vsaj prvega soseda v navezi. Poleg že predstavljenega načina (PV 4/11) se lahko pri smučanju navežemo tudi na bolj enostaven način, ki omogoča izvedbo potrebnih reševalnih manevrov – prvi in zadnji v navezi se navežeta tako, da v vponko z matico na pasu vpneto izdelano osmico na ustreznem delu vrvi. Nato na varovalni vrvi, ki gre proti prvemu sosedu, z neskončnim trakom (120 cm) izdelata francoski voz, takoj za njim pa še voz osmico ali šestico. Preostanek traku pospravita v žep (slika 3). Trak bo ob morebitnem zdrsu nato služil kot osnovno sidrišče. Vsi vmesni člani naveze pa se lahko z vponko z matico pritrldijo na vrv. Poleg vpetja neposredno na voz lahko uporabimo tudi "odcep" (slika 4), ki pri dolgotrajnejši hoji vsakemu članu omogoča malo več manevrskega prostora in manjše motnje pri gibanju celotne naveze. Čeprav za njegovo izdelavo porabimo nekaj več vrvi, večja

svoboda pri gibanju na dolgi turi to brez dvoma odtehta.

UKREPI OB ZDRSU V RAZPOKO

Bistvena razlika med hojo s smučmi ali brez njih se pokaže šele pri zdrsu enega od članov naveze v razpoko. Pri hoji s smučmi namreč po navadi ne nosimo v rokah cepina, s katerim zaustavimo padec in nato izdelamo sidrišče. Morebitni zdrs s smučmi zaustavimo z ustreznim bočnim položajem na robnikih, ki je v dobrih snežnih razmerah zelo učinkovit (po ledu se ne gibljemo s smučmi). V primeru, da se gibljemo po zelo trdem terenu (ledu), je bolj priporočljivo, da smučni snamemo, predvsem tam, kjer je možnost za zdrs velika. Lahko pa imamo cepin namesto na nahrbtniku zataknen za hrbet nahrbtnika, kjer je takoj na voljo, če bi ga potrebovali. Ko uspemo zaustaviti drsenje, vso težo prenesemo na zunanjo, dobro utrjeno smučko, drugo pa snamemo in z njo izdelamo sidrišče. To v uležanem snegu najlaže naredimo tako, da skozi trak francoskega vozla (slika 3) smučko z repom močno zapičimo v sneg, z malim odklonom nasproti smeri obremenitve. Smučka mora biti obrnjena z robniki proti obremenitvi, da ne poškoduje traku, zapičena pa vsaj do vezi in dobro utrjena (slika 5A). Nato s premikom navzdol počasi prenesemo obremenitev na smučko in hkrati preverjamo njeno nosilnost. Sidrišče dokončno izdelamo tako, da na razdalji od pol do enega metra za prvo smučko zapičimo še

drugo, ki je lahko še bolj odklonjena, in jo povežemo s prvo. Najbolje ju je povezati s pomožno vrstico, ki jo s kavbojskim vozlom pritrldimo na konico prve smučke in jo sidramo v višino vezi zadnje smučke (slika 5B). Za ustrezno napetost povezave lahko uporabimo napenjalni voz. Tako izdelano sidrišče ima v predelanem, kompaktnem snegu veliko nosilnost, z njim pa si ne moremo pomagati v pršiču ali izjemno trdem snegu in ledu. V tem primeru uporabimo osnovne načine izdelave sidrišč s cepinom ali lednimi vijaki. Namesto cepina lahko za izdelavo T-sidrišča uporabimo smučo, s čimer še povečamo nosilnost sidrišča.

Med postopki reševanja in gibanja v območju razpoke ne pozabimo na stalno samovarovanje, ki ga predstavlja pomožna vrstica, vpeta v pas in fiksirana na reševalno vrv z drsnim vozom (Machard, prusikov voz). V primeru, da si padli v razpoki ne more pomagati sam oziroma mu ne moremo pomagati z enostavnim potegom, ga iz razpoke dvignemo z uporabo enega od načinov dviganja, ki bodo predstavljeni v naslednjem prispevku. ◉

Prispevki Alpinistična tehnika so namenjeni poznavalcem in niso vseobsegajoči. Obstaja več variant in postopkov, tu so predstavljeni le nekateri. Pravilna uporaba predstavljene tehnike zahteva ustrezno predznanje, razumevanje postopkov, varovanja in uporabe opreme. Vse to si lahko varno pridobite v različnih programih izobraževanja v okviru PZS, FŠ in pri gorskih vodnikih ZGVŠ. Za morebitno napačno interpretacijo in posledice avtorji ne prevzemajo nikakršne odgovornosti.